

برگردان: انجنیر براتعلی فرھید

کابل شاهان

ساختاری که شاهی (دیوانسالاری)، همچنان شاهپیا خوانده شده، از نزول امپراطوری کوشان در قرن سوم تا قرن نهم میلادی، قسمتی از کابل و منطقه قدیم گندهارا (شمال پاکستان و کشمیر) را اداره میکردند. این سلطنت، زمانی که پایتخت شان نخست کابل و کاپیسا، و پس از آن آداینداپورا [۱] (مشهور به هوند) به حیث پایتخت جدید بود، بنام کابل شاهان یا رتبیل شاهان (۵۶۵ - ۶۷۰ م.) شناخته شدند. شاهی های کابل / گندهارا، باتغییراتی که حدود ۸۷۰ م. رخداد، به دو دوره تقسیم میشوند: به اصطلاح شاهی تورک بودائی و به اصطلاح شاهی هندوشاهی.

شجره شاهی ها

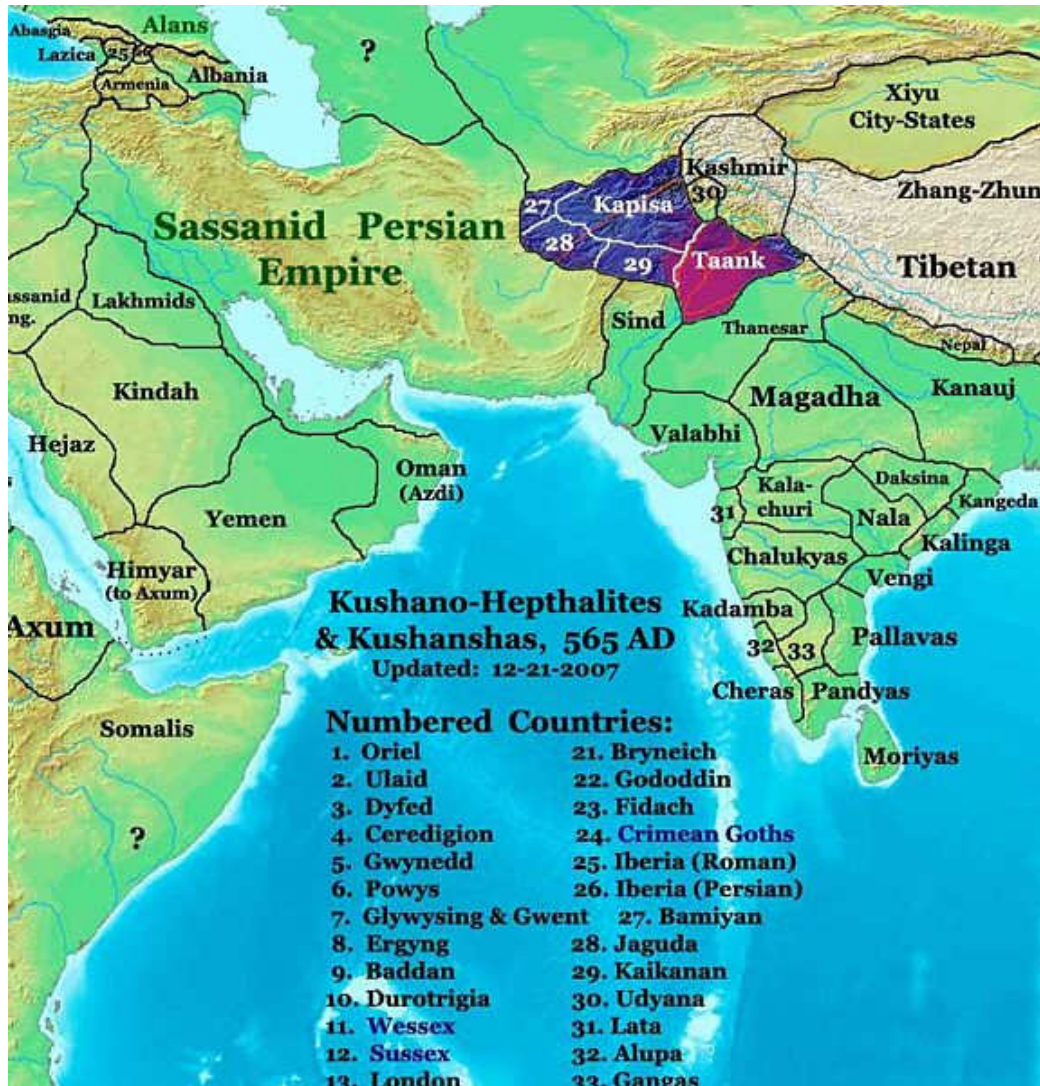
قرابت امرای شاهی کاپیسا / کابل، که بنظر میرسد از قرن ۵ الا ۸۷۰ م حکومت کرده اند، هنوز روشن نیست. دانشمند مسلمان قرن دهم ۱۰، البیرونی، (تحت تاثیر فلکلور تاریخ اولی امرای کابل شاهی) مینگارد:

شاهان هندومقیم کابل تورک بودند. گفته میشود منشاء تبتی داشته اند. "اولین شان برهاتکین [۲] (موسس سلسله) که (از تبت) به مملکت (کابل) آمد، در یک مغاره داخل شده وبعد از چند روزی، در مقابل اشخاصی که اورا بحیث "طفل تازه تولد" بالباس تورکی میدیدند، ظاهر شد. مردم اورا یک تولد فوق العاده که به پادشاهی منظور شده استقبال کردند. او آن مملکت هارا تحت تسلط خود آورده و به عنوان شاهپای کابل اداره کرد".

این امارت، در بین بازماندگان اش که رقم آنها به شصت سلسله میرسید، باقی ماند. تا اینکه توسط یک وزیر برهمنائی عوض شد.

به اساس محاسبه و تبصره البیرونی، و آ. سمت [۳]، شاهان اولی افسران کوشان بودند که هر دو کابل و گندهارا راتا آمدن صفوی ها اداره میکردند. ها. ام الیوت [۴] شاهی اولی کابل را به کتورها [۵] و کتورها را به کوشان ارتباط میدهد. چارلس فریدریک اولدهام [۶] هم شجره کابل شاهی را به کتور میرساند. کتاها [۷]

یا تکخا - ناگا [۸] گروه قبایل هم عقیده آفتابی می‌شناسد. اوهم چنان از اراساها [۹] ، ابیسارها [۱۰] ، دراداها [۱۱] ، گندهارا [۱۲] و کامبوجاها [۱۳] و غیره صحبت میکند متحدین گروه های قبیله تکخا ها متعلق به آفتاب پرست و ناگا [۱۴] پرست میباشند...

ساحة کابل شاهي در نقشه ۵۶۵ ميلادی

هندوشاهی

هندوشاهی یا کابل شاهان، یک دیناستی (سلسله) هندویی بودند که در حدود سالیان ۸۷۰ - ۱۰۲۶ در کابلستان، (بخش هایی از افغانستان امروزی) و پنجاب، حکومت مینمودند. شجره نویسانی چون البیرونی و کلهان [۱] از آنها یاد کرده اند.

هندوشاهی صد ها سال موفقانه در مقابل اسلام سازی و اشغال اعراب مقاومت کرد. در مقاومت خود، کابل شاهان هندویی رتیل شاه، زنبورک شاه و زنبیلک شاه از استحکامات و دیوار سازی استفاده کردند. این دیوارها امروز یکمک عکس های ستالیت در بالای کوه شیر دروازه و آسمایی بخوبی دیده میشوند.

بنیانگذار این سلسله، برهمن **لالیا** [۲] بود (حکومت حدود ۸۷۰ - ۹۰۲، البیرونی اورا کلار [۳] نامید). او وزیر آخری شاهان کشاتریا [۴] (به اصطلاح تورک شاهی) کابل بود، لالیا اورا به سبب رفتار خرابش کشته و خود تاج شاهی را تصاحب کرد.

چون مسلمانها (صفاری ها) کابل را برای مدت ۱۰ سال اشغال کردند، آنها پایتخت خود را به اودابهندا [۵] نزدیک اتوک [۶] درکنار اندس [۷] انتقال دادند. در این مدت شاه کشمیر، سمکراوارمن [۸] (۸۸۳ - ۹۰۲) دوباره قدرت خود را به پنجاب توسعه داده و از آنجا دست نشاندۀ لالیا را بیرون و کابل را نیز تصرف کرد.

در بارۀ ناکامی لالیا نظر به آن شرایط میتوان نوشت که وی به دلیل چپاول تاج شاهی از کدام پشتیبانی ویژه بی بهرمند نبود. اما وارث سمکراوارمن در کشمیر، در ۹۰۲، پیمان مصالحه پی رابا هندو شاهی بست: مطابق این پیمان، با نشاندن پسر لالیا، تورامانا [۹] بحیث شاه جدید (کملوکا [۱۰] ۹۰۲ - ۹۴۰)، افغانستان را دوباره بخود ملحق ساخت، ولی افغانستان عملاً آزاد بود. بعد از مدت کوتاهی (حدود ۹۰۶) اغتشاش در کشمیر رخ داد و هندوشاهی توانست پنجاب را بگیرد. بعد از آن یک دوران طولانی اتحاد از طریق ازدواج با خاندان شاهی کشمیر بوجود آمد: نواسۀ بهما دیوا [۱۱] (حکومت. حدود ۹۴۰ - ۹۶۵)، دیدا مربوط به لوهارا [۱۲] ملکه کشمیر شد (حدود ۹۵۸ - ۱۰۰۳). بعد از ملکه دیدا، برادر زاده اش سنگراما راجا (حکومت. ۱۰۰۳ - ۱۰۲۸) در کشمیر بقدرت رسید، او اتحاد خود را با هندو شاهی برقرار نگاه داشت.

نقشه آسیای ۸۰۰ م. ساحه شاهی را نشان میدهد.

خطر بزرگ برای هندو شاهی؛ مسلمانها و مشخصاً غزنوی های تحت رهبری الپتگین (حکومت. ۹۶۳ - ۹۷۷) (و سبکتگین (حکومت. ۹۷۷ - ۹۹۷) بودند، که یک سلطنت آزاد را در غزنه پایه گذاری کرده بودند.

آنها هندوشاهی و متحدین شانرا در ۹۷۳، ۹۹۱ و ۱۰۰۸ شکست فاحش داده و قدرت خود را در دره کابل توسعه دادند.

با آنکه هندوها لاقدر در زمستان از منطقه کوهستانی نسبتاً آسان دفاع کرده میتوانستند؛ اما شاهان جیا پالا [۱۳] (حکومت. ۹۶۵ - ۱۰۰۱) و تریلوچنا پالا [۱۴] (حکومت. ۱۰۰۸ - ۱۰۲۱) به نسبت خطر متواتر در لاهور و سرهیند، اقامت گزیدند. تریلوچنا پالا در جنگ با محمود غزنوی (حکومت. ۹۹۸ - ۱۰۳۰)

(در ۱۰۲۱ ع کشته شد. فرزندش به سوی کشمیر فرار و در سال ۱۰۲۶ همراه با بهیما پالا آخرین شاه این سلسله سقوط کرد.

هندوشاهی ها تمویل کننده گان هندوئیزم و بودییزم شناخته شده اند. به طور مثال؛ نیایشگاه سوبهار [۱۵] در کابل را (میتوان نام برد)

با سرنگونی آنها، اسلام در کوهستانات افغانستان رواج یافت.

نام ها بزبان لاتین از قسمت اول:

۱ Udaphandapura ۲ Barahatakin ۳ V.A.Smith ۴ H.M.Elliot ۵ Kators
۶ Charles Fredrick Oldham ۷ Kathas ۸ Takkhas-Naga ۹ Urasas ۱۰ Abhisaras ۱۱
۱۲ Daradas ۱۳ Gandahara ۱۴ Kambojas ۱۵ Naga

نام ها به زبان لاتین از قسمت دوم:

۱ Kahlana ۲ Lalliya ۳ Brahmane ۴ Kallar ۵ Udabhanda
۶ Attock ۷ Indus ۸ Samkaravarman ۹ Toramana ۱۰ Kamaluka
۱۱ Bhima Deva ۱۲ Didda von Lohara ۱۳ Jaya Pala ۱۴ Trilochana Pala
۱۵ Subahar

معنی و توضیح چند اصطلاح:

برهمن: عالم دینی در هندوئیزم
لالیا: لقب کلار اولین شاه سلسله کابل شاهان
کشاتریا: در سیستم کاست مرتبه دوم شامل جنگجویان، سردارها و شاهان
لوهارا: شاهان کشمیر

ترجمه قسمت اول از متن انگلیسی وتر جمه قسمت دوم از متن آلمانی است